

Arkivsak-dok. 18/03698-9
Saksbehandler Hilde Lind

Saksgang
Formannskapet 2015 - 2019
Bystyret 2015 - 2019

Møtedato
01.11.2018
15.11.2018

Sak nr.

Tilstandsrapport 2. tertial 2018

Innstillingssak.

Medsaksbehandlere:

Rådmannens innstilling:

1. Rådmannens tertialrapport per 2. tertial 2018 tas til etterretning.
2. Det gjøres følgende endringer i driftsbudsjettet for 2018:

All tall i mill. kr	Redusert inntekt/ økt utgift	Økt inntekt/reduert utgift/bruk av fond
Disposisjonsfond avlasterdommen	10,0	
Bruk av omstillingsfond 25699723		10,0
SUM	10,0	10,0

3. Det gjøres følgende endringer i investeringsbudsjettet for 2018:

Investering:	Redusert bevilgning/økt inntekt i 2018	Bevilgning innarbeides i budsjett 2018
Innkjøp ved etablering av St.Olav barnehage		200 000
Bruk av overskuddsfond - enhet Fossen barnehager	200 000	
IKT-satsing enhet Fossen		200 000
Bruk av overskuddsfond - enhet Fossen barnehager	200 000	
Aktivitetsanlegg Sandesundsveien skole		425 000
Momsrefusjon	85 000	
Tilskudd	300 000	
Gaver fra andre	40 000	
Pedagogiske leker i skolegården Hannestad skole		132 000
Momsrefusjon	26 000	
Tilskudd andre (Sparebankstiftelsen)	98 000	
Overføring fra drift Hannestad skole	8 000	
SUM	957 000	957 000

- a. Følgende prosjekter avsluttes med et mindreforbuk på 3.065.716 kr. Midlene benyttes til nedbetaling av lån.

Skateanlegg
Ombygging hjullastergarasje
Utvidelse av mottak for farlig avfall
Innsamling av hageavfall
Oppgradering Åsgårdsveien
Sanntidsinformasjon på holdeplasser
Gang- og sykkelvei Navestadveien

4. Bevilgningene til prosjektene i tabellen nedenfor reduseres med 286,5 mill. kr. for 2018. Budsjettet merverdiavgiftskompensasjon reduseres med 16,0 mill. kr som følge av reduserte investeringer. Budsjettet salgsinntekt på 29,0 mill. kr reduseres i 2018. Restfinansieringen på 241,5 mill. kr benyttes til nedbetaling av lån. Bevilgningene vurderes innarbeidet på nytt i budsjett 2019.

Investerings	Redusert bevilgning i 2018
Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 2	-72 000 000
Bodalsjordet (12 leiligheter)	-5 500 000
12 boliger i bofellesskap Værn	-16 000 000
Vannledning Baterød- Elvestad (Nipa)	-39 000 000
Vannledning Elvestad-Brysemyr (Nipa)	-6 000 000
Ringledning Elvestad- Hügeveien, Rundkjøring RV111 (Nipa)	-5 000 000
Avløpsledning Elvestad-Brysemyr (Nipa)	-7 000 000
Avløpsledning Bryggeriet- Elvestad (Nipa)	-32 000 000
Pumpestasjon Elvestad (Nipa)	-3 000 000
Vannledning Klavestadhaugen-Sandbakken (separering)	-8 000 000
Avløpsledning Klavestadhaugen-Sandbakken (separering)	-7 000 000
Vannledning Pellygata	-8 000 000
Avløpsledning Pellygata	-8 000 000
Gang, sykkel og kollektiv sentrum - inkl. Pellygata	-8 000 000
Oppgradering Slambygg 1 (Alvim renseanlegg)	-9 000 000
Innsamling av glass- og metallemballasje	-4 000 000
Opparbeidelse boligfelt Navestad/Berg (del 1.)	-40 000 000
Prosjektering og veiforbindelse Kampenesmosen	-9 000 000
Sum utgifter	-286 500 000
Salg kvartal 261	14 000 000
Salg av søsterbolig	15 000 000
Merverdikompensasjon	16 000 000
Sum inntekter	45 000 000

Vedlegg:

Tilstandsrapport 2. tertial 2018

Rapport til bystyret på vedtak til oppfølging 2. tertial 2018.

Sammendrag:

Prognosen ligger an til mindreforbruk på pensjon og noe mindreforbruk på de finansielle postene. Dette gjør at kommunen til tross for merforbruk i kommuneområdene ligger an til balanse totalt sett.

Det er per 2. tertial stort merforbruk på drift. Prognosen for kommuneområdene viser et negativt avvik på om lag 20,5 mill. kr etter bruk av 17,1 mill. kr fra enhetenes disposisjonsfond.

Kommuneområde velferd har de største utfordringene med å nå balanse. Tjenestene med merforbruk er i hovedsak de samme tjenestene som hadde merforbruk i 2017. Det gjelder særlig omsorgstjenestene og NAV.

Prognosen viser et lite mindreforbruk på kommuneområde oppvekst. Etter innføring av en nasjonal norm for lærertetthet opplever skolene en redusert fleksibilitet til å disponere egen budsjetttramme, og flere melder merforbruk.

Høyesterettsdom for avlastere får store økonomiske konsekvenser. Samlet etterbetaling fra 1. juli 2017 og totalt i 2018 vil det beløpe seg til om lag 10 mill. kr. Rådmannen foreslår at det avsettes 10 mill. kr til et disposisjonsfond for å dekke etterbetalingene. Avsetningen tas av omstillingsfondet som ble avsatt ved årsavslutningen for 2017.

Sykefraværet per 2. tertial 2018 for hele kommunen er på 7,7 %. Dette er det samme resultatet som ved 2. tertial 2017, da det var en betydelig nedgang fra foregående år.

Flere av kommunens større investeringsprosjekter har i 2018 et utgiftsbudsjett som først vil gå til utbetaling i 2019 eller senere. Dette gjelder særlig innenfor VAR-området og Sarpsborg Scene.

Utredning:

Tilstandsrapport for 2. tertial 2018 er rådmannens tilbakemelding til de folkevalgte for de åtte første månedene av 2018. Det rapporteres på økonomi, mål og prioriterte tiltak i henhold til vedtatt handlingsplan og budsjett 2018 – 2021.

Ved rapportering 1 tertial 2018 ble det vedtatt flere tiltak for å styre mot balanse ved årets slutt. Innenfor kommuneområde velferd ble budsjettet styrket med 21,9 mill. kr for barnevern, omsorgstjenester og boveiledning. Det ble også vedtatt å utsette flere av tiltakene som var prioritert i budsjett og handlingsplan 2018 – 2021.

Det er i hovedsak de samme tjenestene som hadde et merforbruk i 2017 som har utfordringer med å oppnå balanse i 2018. Dette er noe rådmannen analyserer og følger nøye. Trykket på tjenestene øker, og det jobbes med å finne tiltak som reduserer utgiftene. I 2017 ble det benyttet 22,3 mill. kr av enhetenes fond, denne bruken fortsetter også inn i 2018.

Økonomisk resultat

Selv med merforbruk på tjenestene forventes det per 2. tertial balanse ved årets slutt totalt sett. Prognosene viser lavere utgifter på finansområdet og pensjon.

Avgjørende for samlet skatt og rammetilskudd i 2018 vil være den nasjonale skatteinngangen. Skatteveksten på årsbasis ble i statsbudsjettet for 2018 anslått til 1,3 prosent for kommunene. I revidert nasjonalbudsjett (RNB) ble vekstanslaget redusert til 1,0 prosent. Veksten hittil i år ligger over årsanslaget. Ulikheter i skatteinntekter kommunene imellom utlignes hovedsakelig gjennom inntektsutjevningen i inntektssystemet for kommuner, med utbetaling over rammetilskuddet.

Sarpsborg hadde ved utgangen av august en skatteinngang i kr per innbygger på 80,2 % av landsgjennomsnittet. Ved 1. tertial var skatteinngangen på 80,7 %. Dette medfører at en mindre andel av kommunens inntekter er egne skatteinntekter, mens en større andel kommer fra inntektsutjevning mellom kommunene enn forutsatt i budsjett. Det er fortsatt stor usikkerhet ved skatteinngangen ut året, da det gjenstår viktige skattemåneder som kan gi utslag. Ved fremleggelse av statsbudsjettet 8. oktober ble skatteanslaget for 2018 oppjustert med 2,4 mrd kr. Akkumulert skatteinngang for kommunene viser ved utgangen av august en vekst på 3,3 % fra året før.

	Budsjett 2018	Regnskaps- prognose 31.12	Prognose avvik 31.12	Prognose avvik i % av budsjett
Alle tall i 1 000 kr				
Skatt på inntekt og formue	-1 346 191	-1 330 191	-16 000	-1 %
Ordinært rammetilskudd	-1 588 400	-1 603 400	15 000	1 %
Skatt på eiendom	-212 500	-210 700	-1 800	1 %
Konsesjonskraftinntekter	-700	-1 600	900	129 %
Andre generelle statstilskudd	-156 500	-155 200	-1 300	-1 %
Sum frie disponible inntekter	-3 304 291	-3 301 091	-3 200	-0,1 %

Renteinntekter og utbytte	-39 500	-39 500	0	0 %
Renteutg., provisjoner, andre finansutg.	130 600	127 300	3 300	3 %
Avdrag på lån	154 200	153 000	1 200	1 %
Netto finansinntekter/-utgifter	245 300	240 800	4 500	2 %

Tabellen viser prognose for årsforbruket opp mot revidert budsjett. Avviket vises i egne kolonner i tall og prosent. Blant annet flyktningetilskuddet og ressurskrevende tjenester inngår andre generelle statstilskudd.

Tabellen viser tilnærmet balanse for skatt og rammetilskudd sett under ett.

Foreløpige beregninger av pensjon i KLP og SPK viser at det vil være et mindreforbruk på om lag 12 mill. kr.

Posten netto finansinntekter/- utgifter omfatter renteinntekter og -utgifter, avkastning på verdipapirer m.m. samt avdrag på lån. Samlet prognose for finans er et mindreforbruk på om lag 4,5 mill. kr ved årets slutt.

Resultat for kommuneområdene

Alle tall i 1.000 kr						
Kommuneområde	Rev. budsjett 2018	Prognose før bruk av overskuddsfond	Bruk av overskuddsfond	Prognose etter bruk av overskuddsfond	Prognose avvik i kr.	Prognose avvik i %
Velferd	1 535 811	1 560 261	4 150	1 556 111	-20 300	-1,3 %
Oppvekst	1 005 256	1 014 683	7 496	1 007 187	-1 931	-0,2 %
Samfunn	89 332	86 832	0	86 832	2 500	2,8 %
Organisasjon	140 169	138 969	0	138 969	1 200	0,9 %
Teknisk	244 583	252 083	5 500	246 583	-2 000	-0,8 %
Rådmann	23 077	23 077	0	23 077	0	0,0 %
Sum	3 038 228	3 075 905	17 146	3 058 759	-20 531	-0,7 %

Samlet netto driftsramme for kommuneområdene i 2018 utgjør 3,0 mrd. kr. Prognosen viser et negativt avvik på 20,5 mill. kr etter at enhetene har brukt totalt 17,1 mill. kr av tidligere års overskudd. Til sammen har enhetene 66,9 mill. kr i oppsparte fondsmidler per 1.1.2018. For å oppnå balanse ved årets slutt er det nødvendig med tiltak for å redusere merforbruket på tjenestene.

Kommuneområde velferd har et forventet merforbruk på om lag 20,3 mill. kr etter bruk av 4,2 mill. kr av enhetenes fond. Enhetene arbeider med ulike tiltak for å holde de økonomiske rammene og komme i balanse. Det er særlig omsorgstjenester inklusive Helsehuset som ligger an til merforbruk. NAV sosial ligger også an til et merforbruk ved årets slutt. Merkostnadene er knyttet til økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsprogrammet. I første tertial ble det i kommuneområdet budsjettjustert for 21,9 mill. kr. Rådmannen foreslår i andre

tertiær ikke å budsjettjustere, men følger igangsatte tiltak som skal bidra til å redusere det varslede merforbruket.

Kommuneområde oppvekst har et forventet merforbruk på om lag 1,9 mill. kr etter at det er brukt 7,5 mill. kr av enhetenes fond. Enhet alternative skolearenaer ligger an til et merforbruk. Skolene ligger an til et samlet merforbruk på 4,9 mill. kr etter bruk av fond. Dette er en økning på 2,8 mill. kr i prognostisert merforbruk før bruk av fond fra rapportering etter 1. tertial. Etter innføring av en nasjonal norm for lærertetthet opplever skolene en redusert fleksibilitet til å disponere egen budsjetttramme. Lærernormen binder opp større deler av ressursene i ordinær undervisning. Lovfestede enkeltvedtakstimer med ressurser til spesialundervisning og særskilt norskopplæring utfordrer enhetens budsjetttrammer. Dette vil være spesielt utfordrende på mindre skoler.

Samlet forventer kommuneområde oppvekst et lite merforbruk. Rådmannen velger ikke å budsjettjustere for dette.

Kommuneområde samfunn ligger an til et mindreforbruk på om lag 2,5 mill. kr. Prognosene viser økte inntekter på plan- og byggesaksgebyrer.

Kommuneområde organisasjon ligger an til et mindreforbruk på om lag 1,2, mill. kr.

Kommuneområde teknisk har samlet sett et forventet merforbruk på om lag 2,0 mill. kr etter bruk av 5,5 mill. kr av enhetenes fond. Enhet eiendom har et forventet merforbruk på 2,0 mill. kr etter å ha brukt 2,5 mill. kr i enhetens fondsmidler. Merforbruket skyldes i all hovedsak økte priser på energi. Enhet kommunalteknikk ligger an til balanse etter å ha brukt 2,2 mill. kr av fondsmidler fra tidligere års overskudd.

Investeringer

En egen oversikt over økonomi og fremdrift på kommunens investeringsoversikter fremgår som vedlegg til tilstandsrapporten. Totalt foreslås 8 prosjekter avsluttet med et mindreforbruk på 3,1 mill. kr. Mindreforbruket foreslås brukt til nedbetaling av lån.

Flere investeringer som er budsjettet i 2018, vil bli forskjøvet til 2019 eller senere. Bevilgning for 2018 tas ned, og eventuelt bevilges igjen til en senere periode. Dette gjelder følgende prosjekter:

Investering	Redusert bevilgning i 2018
Sarpsborg scene- helhetlig plan fase 2	-72 000 000
Bodalsjordet (12 leiligheter)	-5 500 000
12 boliger i bofellesskap Værn	-16 000 000
Vannledning Baterød- Elvestad (Nipa)	-39 000 000
Vannledning Elvestad-Brysemyr (Nipa)	-6 000 000
Ringledning Elvestad- Hügeveien, Rundkjøring RV111 (Nipa)	-5 000 000
Avløpsledning Elvestad-Brysemyr (Nipa)	-7 000 000
Avløpsledning Bryggeriet- Elvestad (Nipa)	-32 000 000
Pumpestasjon Elvestad (Nipa)	-3 000 000
Vannledning Klavestadhaugen-Sandbakken (separering)	-8 000 000
Avløpsledning Klavestadhaugen-Sandbakken (separering)	-7 000 000
Vannledning Pellygata	-8 000 000
Avløpsledning Pellygata	-8 000 000
Gang, sykkel og kollektiv sentrum - inkl. Pellygata	-8 000 000
Oppgradering Slambygg 1 (Alvim renseanlegg)	-9 000 000
Innsamling av glass- og metallemballasje	-4 000 000
Opparbeidelse boligfelt Navestad/Berg (del 1.)	-40 000 000
Prosjektering og veiforbindelse Kampenesmosen	-9 000 000
Sum utgifter	-286 500 000
Salg kvartal 261	14 000 000
Salg av søsterbolig	15 000 000
Merverdikompensasjon	16 000 000
Sum inntekter	45 000 000

Nipa prosjektet er det største prosjektet som skyves frem i tid. Det er også varslet tidligere. Blant annet har NVE har bedt om en utredning om kvikkleire i traseen.

Det andre større prosjektet som har en forskjøvet fremdrift, er Sarpsborg Scene. Det er avsatt midler i økonomiplan 2018-2021. I tillegg er det bevilget midler til orkestergrav og andre større utbedringer. Disse arbeidene vil starte opp i 2019 og medfører at Sarpsborg Scene i en periode vil holde stengt.

I formannskapet 15.12.2016 ble det avsatt kr 1 mill. til etablering av 3-5 bobilparkeringsplasser ved Glengshølen. Prosjektet skulle dekkes av bevilgning til strategisk oppkjøp og utvikling av eiendom. Det er avholdt en tilbudskonkurranse med kommunens rammeavtalepartnere. Innkomne tilbud viser at det må tilleggsbevilges kr 3,3 mill. for at prosjektet skal kunne gjennomføres. Rådmannen har besluttet å avlyse konkurransen og vil se nærmere på alternative plasseringer og løsninger.

I henhold til reglement for over- og underskudd kan enhetene benytte overskuddsfondet til investeringer. Denne bruken er det kun bystyret som kan vedta. Ved enhet Fossen barnehager foreslås det å benytte kr 200.000 av enhetens fond til inventar/utstyr ved nye St.Olav barnehage. Dette er følgekostnader til investeringen. Det foreslås også å benytte kr 200.000 til IKT satsning ved enheten som elektroniske tavler og Ipader.

Ved Sandesundveien og Hannestad skole er det planlagt nærmiljøanlegg. Disse finansieres gjennom merverdiavgift, tilskudd, gaver og overføring fra drift til investering.

Medarbeiderresultater

Sykefraværet per 2. tertial 2018 for hele kommunen er på 7,7 %. Dette er det samme resultatet som ved 2. tertial 2017, da det var en betydelig nedgang fra foregående år.

Den gjennomsnittlige stillingsstørrelse i kommunen var 81,3 % per 1. tertial 2018. Per 2. tertial 2018 er gjennomsnittlig stillingsstørrelse 82,3 %.

Tilstandsrapporten inneholder mer detaljer om sykefraværet samt status innenfor målet om uønsket deltid og vikarbruk.

Tilstandsrapporten inneholder også tilbakemelding til bystyret på vedtatte strategiske prosesser og mål på tjenestekvalitet.

Andre forhold

I Høyesterett i 2016 ble det fastslått at avlastere normalt sett vil anses som arbeidstakere og ikke oppdragstakere. Denne dommen – «avlasterdommen» - har store økonomiske konsekvenser. Partene er enige om at avlastning er en type arbeid som skiller seg vesentlig fra annet arbeid, og har derfor sett behov for å utfylle forskriften med egne lønns- og arbeidsvilkår, slik at tjenesten i størst mulig grad kan opprettholdes. På bakgrunn av dette fastsatte departementet forskrift som trådte i kraft 1. juli 2017. Forskriften åpner blant annet opp for at de som allerede har et tilsetningsforhold hos samme arbeidsgiver ved siden av sin ordinære stilling, kan være avlaster fra fredag ettermiddag til søndag ettermiddag.

Rådmannen har beregnet de økonomiske konsekvensene av dommen. Samlet for etterbetaling fra 1. juli 2017 og totalt i 2018 vil det beløpe seg til om lag 10 mill. kr. Rådmannen foreslår at det avsettes et disposisjonsfond for å dekke etterbetalingene. Det er to enheter i kommunen som vil bli berørt. Det er enhet barnevern og enhet forvaltning og utvikling, team livslange tjenester.

Konsekvenser økonomi, miljø og folkehelse:

Økonomi:

Rådmannen foreslår at det gjøres følgende endringer i driftsbudsjettet:

All tall i mill. kr	Redusert inntekt/ økt utgift	Økt inntekt/reduert utgift/bruk av fond
Disposisjonsfond avlasterdommen	10,0	
Bruk av omstillingsfond 25699723		10,0
SUM	10,0	10,0

Rådmannen foreslår å bruke 10 mill. kr av omstillingsfondet til å dekke merutgifter som følge av avlasterdommen. Det ble avsatt 25 mill. kr til et omstillingsfond ved regnskapsavleggelsen for 2017. Kommunens disposisjonsfond som ikke er formålsbestemt på 53,9 mill. kr. pr 10.

oktober 2018. Økonomiprinsippet om at kommunen til enhver tid skal ha et disposisjonsfond på minst 50 mill. kr vil fortsatt være oppfylt.

Rådmannen foreslår at det gjøres følgende endringer i investeringsbudsjettet:

Investering:	Redusert bevilgning/økt inntekt i 2018	Bevilgning innarbeides i budsjett 2018
Innkjøp ved etablering av St.Olav barnehage		200 000
Bruk av overskuddsfond - enhet Fossen barnehager	200 000	
IKT-satsing enhet Fossen		200 000
Bruk av overskuddsfond - enhet Fossen barnehager	200 000	
Aktivitetsanlegg Sandesundsveien skole		425 000
Momsrefusjon	85 000	
Tilskudd	300 000	
Gaver fra andre	40 000	
Pedagogiske leker i skolegården Hannestad skole		132 000
Momsrefusjon	26 000	
Tilskudd andre (Sparebankstiftelsen)	98 000	
Overføring fra drift Hannestad skole	8 000	
SUM	957 000	957 000

Alle tall i kr.

Rådmannen foreslår å skyve investeringer fra 2018 til 2019. Bevilgningene til prosjektene reduseres med 286,5 mill. kr.

Budsjetterte salgsinntekter for 2018 rebevilges til 2019.

Totalt forslås 8 prosjekter avsluttet med et mindreforbruk på 3,1 mill. kr. Mindreforbruket foreslås brukt til nedbetaling av lån.

Miljø:

Ingen vesentlige konsekvenser.

Folkehelse:

Ingen vesentlige konsekvenser.